

Cylindromyia bicolor, een nieuwe sluipvlieg in de Meinweg

J. T. Hermans, Hertestraat 21, 6067 ER Linne

Sluipvliegen (Tachinidae) behoren niet tot de favoriete insectengroepen die doorgaans tijdens inventarisaties worden geregistreerd. Het zijn over het algemeen grijze vliegen met opvallende sterke borstels op het borststuk en achterlijf. Sommige soorten zijn echter opvallend gekleurd en worden daardoor opgemerkt tijdens het speuren naar insecten op bloemen. Op deze wijze werd *Cylindromyia bicolor* op de Meinweg ontdekt door Marianne Vos-Jaspers tijdens een van haar foto-speurtochten. In het kort worden veldkenmerken, leefwijze en verspreiding van deze soort nader toegelicht.

KENMERKEN

Cylindromyia bicolor [figuren 1 en 2] behoort binnen de sluipvliegen tot de subfamilie Phasiinae. Tot 2011 waren van dit genus zes soorten uit Nederland bekend (ZEEGERS, 2002). Soorten van *Cylindromyia* zijn

opvallend zwart-rood met een langwerpige en cilindervormige achterlijf dat de groep als zodanig karakteriseert (ZEEGERS, 1992; 2012).

De soorten van het genus *Cylindromyia* lijken sterk op elkaar en zijn in het veld niet altijd gemakkelijk te onderscheiden (HERTING, 1983). *Cylindromyia bicolor* heeft als enige van de voorkomende soorten in Nederland een geheel rood achterlijfsuiteinde, zonder zwart. Hierdoor is deze soort onmiskenbaar en zonder problemen van foto's te herkennen.

LEEFWIJZE

Larven van sluipvliegen leven als parasiet in larven van insecten of duizendpoten. De meeste soorten parasiteren bij rupsen van vlin- ders, larven van bladwespen of kevers. De subfamilie Phasiinae is echter gespecialiseerd op wantsen, met name schildwantsen (Pentatomidae). Sommige sluipvliegen leggen hun eieren op de gastheer, de meer gebruikelijke strategie van veel sluipvliegen is echter het deponeren van de kleine eieren op de waardplant van de gastheer die dan samen met het blad door de gastheer worden opgegeten (HERTING, 1960).

Cylindromyia bicolor parasiteert op de Grauwe veldwants (*Rhaphigaster nebulosa*). De gastheer overleeft de ontwikkeling van de

FIGUUR 1 & 2

Cylindromyia bicolor op Peen (*Daucus carota*), Meinweg 22 juli 2017. (Foto's: M. Vos-Jaspers)

sluipvlieglarve, omdat deze voornamelijk leeft van zijn vetlichamen en eierstokken, maar het darmkanaal onaangetast laat. De gastheer kan zich echter niet meer voortplanten, waardoor hier in feite sprake is van parasitaire castratie (DUF0UR, 1827; HERTING, 1960).

VERSPREIDING

Cylindromyia bicolor is een zuidelijke soort, die evenals andere warmteminnende soorten bezig lijkt aan een noordwaarts gericht opmars. Dit verschijnsel past in het patroon van andere zuidelijke soorten die zich vaak opmerkelijk snel naar het noorden weten uit te breiden (Vos *et al.*, 2006). De noordgrens van *Cylindromyia bicolor* lag tot voor kort in Baden-Württemberg (TSCHORSNIG & HERTING, 1994).

In 2011 is deze fraaie sluipvlieg voor het eerst in Nederland vastgesteld en gefotografeerd in Sittard-Watersley. Haar bolwerk in Nederland lijkt voornamelijk te liggen in Limburg en met name rondom Sittard waar ze een populatie heeft opgebouwd en ook in 2017 weer regelmatig is waargenomen (WAARNEMING.NL). Verder is *Cylindromyia bicolor* in 2017 in Limburg waargenomen te Nieuwstadt (Geleenbeekdal) en Maastricht en, als noordelijke uitschieter buiten Limburg, bij Ooy in Gelderland (ZEEGERS, 2012; WAARNEMING.NL). De vondst in de Meinweg past in de noordwaartse opmars.

Cylindromyia bicolor is in 2017 in België waargenomen in de omgeving van Gent en Brussel (WAARNEMING.BE).

MEINWEG

In het soortenoverzicht van waargenomen planten en dieren van de Meinweg worden acht soorten sluipvliegen vermeld, alle opvallend grote of gekleurde soorten (HERMANS *et al.* 2013). Gericht zoeken naar vertegenwoordigers van deze interessante vliegenfami-

lie zal in de toekomst ongetwijfeld meer soorten gaan opleveren.

In ieder geval voegt de vondst van *Cylindromyia bicolor* een fraaie soort toe aan de vliegenfauna van de Meinweg. De waarneming van *Cylindromyia bicolor* werd vastgelegd op 22 juli 2017 in de omgeving van twee kleine poelen (205.277-350.835) nabij de parkeerplaats van De Kievit. Temidden van een schrale vegetatie met Struisgras (*Agrostis capillaris*) bloeiden diverse kruiden waaronder Gewoon duizendblad (*Achillea millefolium*), Jacobskruid (*Jacobaea vulgaris*) en Peen (*Daucus carota*). Op laatstgenoemde plant werd het exemplaar van *Cylindromyia bicolor* voornamelijk foeragerend waargenomen. De komende jaren zal moeten blijken of deze sluipvlieg in de Meinweg een populatie heeft gevormd, haar gastheer de Grauwe schildwants is daar in ieder geval aanwezig.

Nieuwe waarnemingen gedocumenteerd door fotomateriaal worden door de auteur met belangstelling tegemoet gezien.

DANKWOORD

Marianne Vos-Jaspers wordt van harte bedankt voor het beschikbaar stellen van de fraaie foto's.

Deze bijdrage maakt deel uit van het Meerjarenprogramma Onderzoek van het Nationaal Park De Meinweg en is mede gesubsidieerd door de Provincie Limburg.

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

Nationaal Park
De Meinweg

Summary

CYLINDROMYIA BICOLOR: A NEW TACHINID FLY AT MEINWEG

Cylindromyia bicolor, a Tachinid fly (Tachinidae), was observed for the first time at the Meinweg National Park in 2017. Its biology and recent distribution in the Netherlands are briefly discussed. This is another example of a southern species which is extending its distribution northwards.

Literatuur

● DUF0UR, L., 1827. Mémoire pour servir à l'histoire du genre *Ocyptera*. Annales des Sciences Naturelles 10: 248.

● HERMANS, J., E. VAN ASSELDONK & J. BOEREN, 2013. De biodiversiteit van Nationaal Park De Meinweg, een overzicht van alle waargenomen planten en dieren in de periode 1900-2012. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

● HERTING, B., 1960. Biologie der westpaläarktischen Raupenfliegen Dipt., Tachinidae. Monographien zur angewandten Entomologie 16: 1-188.

● HERTING, B., 1983. Phasiinae. In: Lindner, E. (ed.). Die Fliegen der paläarktischen Region Teil 64c: 1-88.

● TSCHORSNIG, H.-P. & B. HERTING, 1994. Die Raupenfliegen (Diptera: Tachinidae) Mitteleuropas: Bestimmungstabellen und Angaben zur Verbreitung und Ökologie der einzelnen Arten. Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde, serie A 506: 1-170.

● VOS, C.C., M. VAN DER VEEN & P.F.M. OPDAM, 2006. Natuur en klimaatverandering, wat kan het natuurbeleid doen? Alterra, Wageningen.

● WAARNEMING.BE, *Cylindromyia bicolor*. Geradpleegd 17 september 2017. <https://waarneming.be/soort/view/210118?from=2016-09-16&to=2017-09-16>

● WAARNEMING.NL, *Cylindromyia bicolor*. Geradpleegd 17 september 2017. <https://waarneming.nl/soort/maps/210118?from=2016-09-16&to=2017-09-16>

● ZEEGERS, TH., 1992. Tabel voor de grotere sluipvliegen en horzels van Nederland. Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht.

● ZEEGERS, TH., 2002. Family Tachinidae. In: Beuk, P. L. Th. (ed.). Checklist of the Diptera of the Netherlands. KNNV Uitgeverij, Utrecht: 350-371.

● ZEEGERS, TH., 2012. Derde aanvulling op de naamlijst van Nederlandse sluipvliegen (Diptera: Tachinidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 38: 83-88. EIS & Naturalis Biodiversity Centre, Leiden.